

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, artikel 7, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 36bis, §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006, 27 april 2007 en 8 mei 2009, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2012 tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek' en tot vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, waarmee de regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgelegd;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 4 december 2012;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011;

Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op

22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat door de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en door de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij geen advies werd verstrekt binnen de termijnen gesteld door artikel 16, §2, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen op 8 februari 2012 heeft meegedeeld dat de termijn voor advies niet gehaald werd en dat de procedure verdergezet mag worden;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

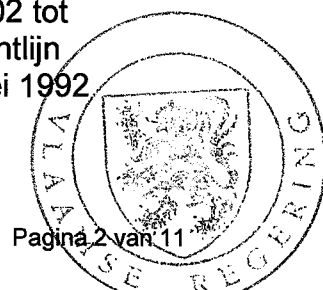
Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 11 januari 2012 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 18 januari 2012;

Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een advies;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet bij besluit als speciale beschermingszone moet aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

Overwegende dat het gebied 'BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992

inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones, is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora; hierna de Habitatrichtlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

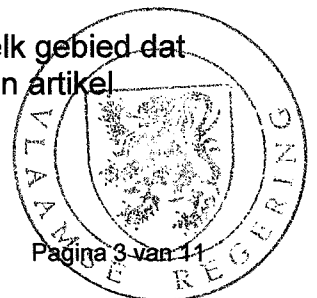
Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrichtlijn moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens werden verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrichtlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van

instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek 'aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

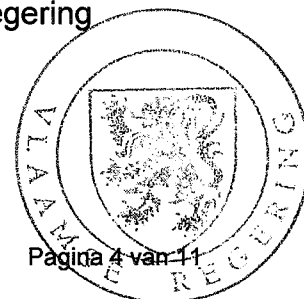
Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in dat gebied te beschermen soorten en habitats", die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplistijng van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, vermeld in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 8 mei 2012 en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 21 februari 2012, 17 juli 2012, 9 augustus 2012 en 10 september 2012;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerprapport, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 10 oktober 2012; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van dat artikel 8;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 10 oktober 2012 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 14 december 2012, zijn gevolgd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestie-werkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritairere inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpunttenota';

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenkader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

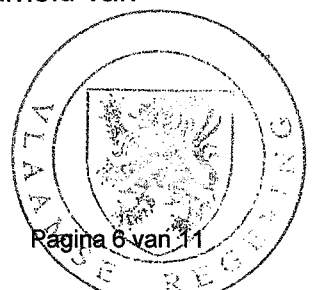
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en Inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden.

Het principe “de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten” moet meer duidelijkheid krijgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe “de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten” verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinnings en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en “sterkste schouders, zwaarste lasten”.

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratie-werkgroep via het principe ‘sterkste schouders-zwaarste lasten’ de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het ‘principe zuinig ruimtegebruik’ ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 vragen om de afgesproken werkwijze rond kwaliteitsnormen voor habitats te volgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de Vlaamse Overleggroep heeft afgesproken om de bedoelde habitatspecifieke kwaliteitsnormen te actualiseren en in samenwerking met de overlegpartners deze kwaliteitsnormen

geherformuleerd heeft, dat deze geherformuleerde kwaliteitsnormen in voorliggend besluit werd opgenomen;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, hierna de Habitatrictlijn te noemen.

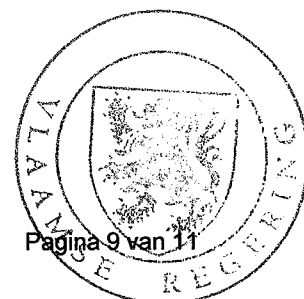
Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de code BE2200037 aangemerkt gebied, genaamd Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek', dat ligt in de gemeenten Kinrooi, Maaseik, Dilsen-Stokkem, Maasmechelen, Lanaken, wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen.

De Maas wordt gekenmerkt door de hoge dynamiek van een regengevoede rivier. Dit kan leiden tot natuurlijke overstromingen die voldoende kracht hebben om grind en zand te verplaatsen en ergens anders in de vallei af te zetten. Dit zorgt voor een gevarieerd landschap waar verschillende habitattypes en soorten zich thuis voelen. Kenmerkend habitattypes zijn hier o.a. de slikoeervervegetaties, vlottende waterranonkelvegetaties, de stroomdalgraslanden, de natte ruigtes, de zacht en hardhoutooibossen. Kenmerkende soorten voor dit systeem zijn o.a. Otter, Bever, Kwartelkoning, Grauwe klauwier, Zalm, Rivierdonderpad en Rivierprik en Rivierrombout.

De oppervlakte van de speciale beschermingszone bedraagt 645 ha. De speciale beschermingszone bestaat uit twaalf deelgebieden.

Art. 3. §1. Het gebied wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet, met vermelding van hun Natura 2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritaire habitat betreft in de zin van de Habitatrictlijn:

- 1° 3150 van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition;
- 2° 3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitriche-Batrachion;
- 3° 3270 Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het Chenopodietum rubri p.p. en Bidention p.p.;
- 4° 6120* Kalkminnend grasland op dorre zandbodem;

- 5° 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
- 6° 6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7° 7140 Overgangs- en trilveen
- 8° 9160 Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion betuli*
- 9° 91E0* Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).
- 10° 91F0 Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis* en *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia*, langs de grote rivieren (*Ulmenion minoris*)

§2. Het gebied wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

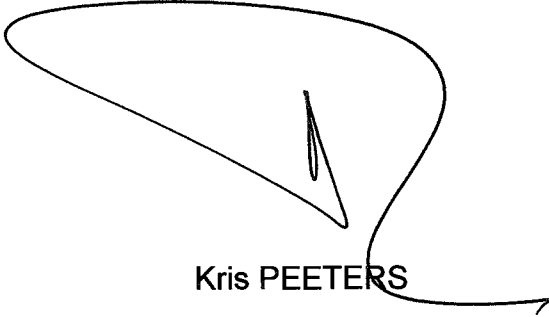
- 1° Bittervoorn - *Rhodeus sericeus amarus*
- 2° Europese bever - *Castor fiber*
- 3° Kamsalamander - *Triturus cristatus*
- 4° Kleine modderkruiper - *Cobitis taenia*
- 5° Otter - *Lutra lutra*
- 6° Rivierrombout - *Gomphus flavipes*
- 7° Rivierdonderpad - *Cottus gobio*

Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van het gebied 'BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek', vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, is belast met de uitvoering van dit besluit.

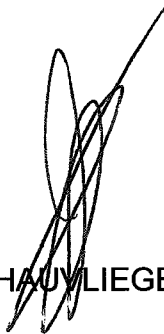
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

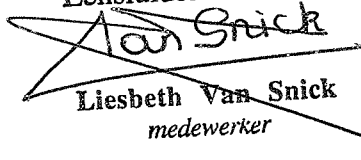
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

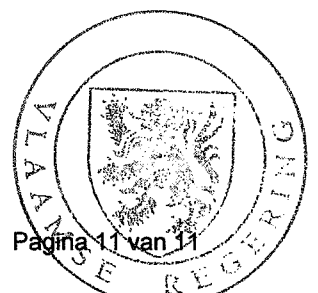

Joke SCHAUVLIEGE

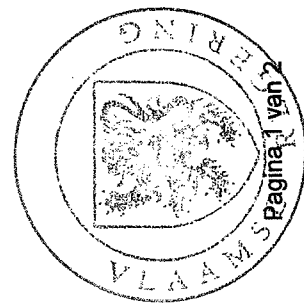
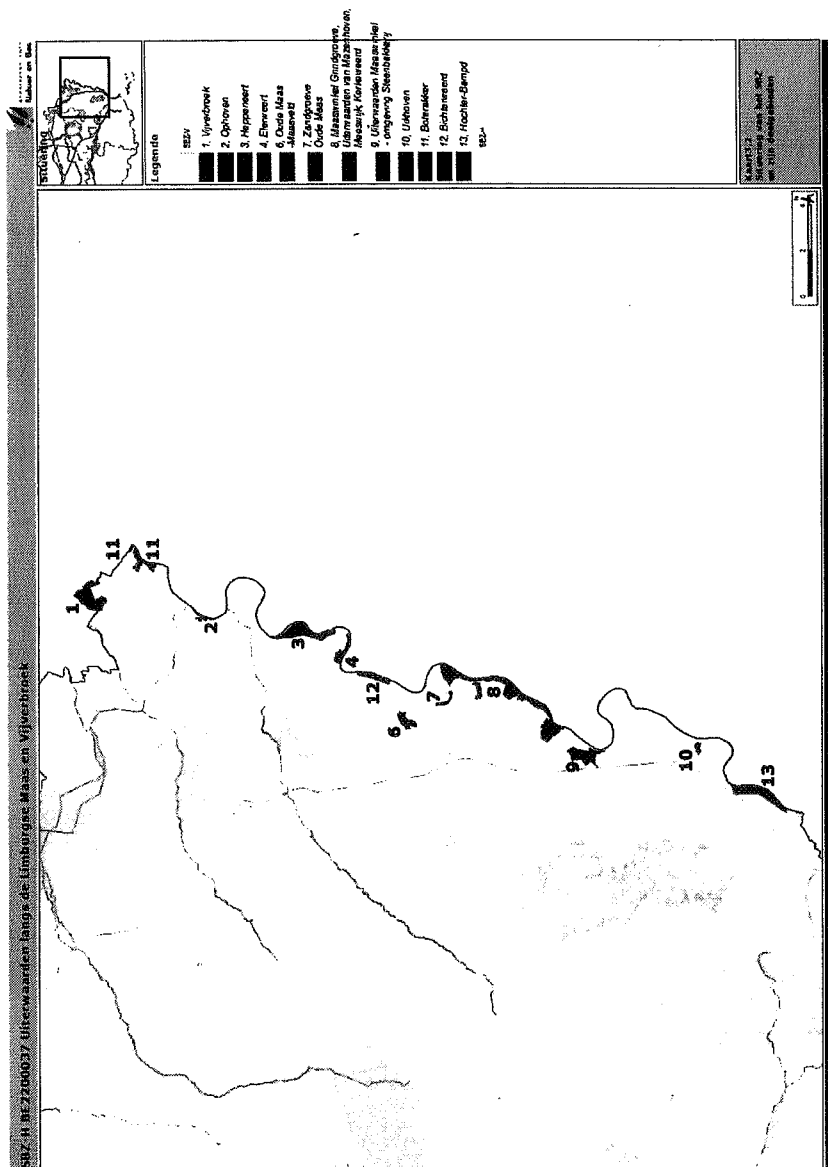
Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

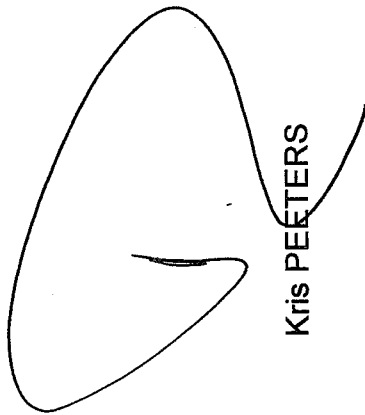
Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone met de code BE2200037, genaamd 'Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek'

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200037 Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

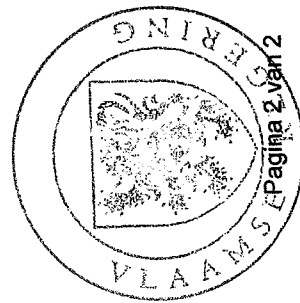
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Eensluitend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

Joke SCHAUVLIEGE

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszone met de code BE2200037, genaamd 'Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek'

I. Instandhoudingsdoelstellingen

Legende	
Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit.
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit.

De SBZ is op Vlaams essentieel tot zeer belangrijk voor een reeks van soorten en habitattypes waaronder:

- Laaglandrivieren met slikoevers: habitattypen 3260 waterlopen, 3270 slikoevers, bittervoorn, rivierrombout, rivierdonderpad, bever, otter,
- Plassen en oude maasmeanders: habitattypen 3150 eutrofe plas, 3270 slikoevers, bittervoorn, kleine modderkruiper, kamsalamander, boomkikker, poelkikker, visdief, bever, otter.
- Hooilanden en ruigten: habitattypen 6210 kalkminnend grasland op dorre zandbodem, 6430 ruigten, 6510 schraal hooiland, Kwartelkoning
- Loofbossen: habitattypen 91E0 wilgenvloedbossen; mesotrofe elzenbroekbossen met bijzonder waardevolle drijftvegetaties in het Vijverbroek (habitat 7140), 91F0 hardhoutoobossen, bever

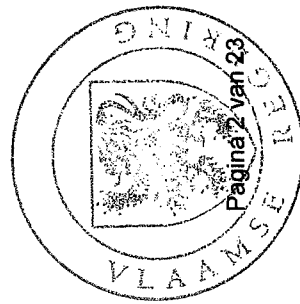
De Maas wordt gekenmerkt door de hoge dynamiek van een regengevoede rivier. Dit kan leiden tot natuurlijke overstromingen die voldoende kracht hebben om grind en zand te verplaatsen en ergens anders in de vallei af te zetten. Afhankelijk van de hoogte en de afstand tot de rivier leidt dit tot een variatie aan de frequentie waarin bepaalde zones overstromen en bijgevolg afzettingen gebeuren. Het is juist deze variatie die zorgt voor de specifieke biodiversiteit en de instandhouding van de verschillende Europese habitattypes en soorten. Door menselijke ingrepen in het verleden (aanleg zomerdijken, opstuwingen, ...) is deze dynamiek ingeperkt wat leidt tot meer afzetting van fijne fracties (leem) en sedimenttekort van grovere zand- en grindfracties, dit laatste vooral door de stuw van Borgharen. Daarenboven leidden intensivering van landbouw en ontgrindingen tot een sterke achteruitgang van de typische Maasvalleigraslanden. Hierdoor zijn

de oppervlakten van habitattypes en de leefgebieden van de soorten erg klein geworden. Voor de waterloop zelf vormen migratiebarrières en onvoldoende waterkwaliteit belangrijke herstelopgaven.

Binnen de vallei wordt de natuurlijke dynamiek maximaal hersteld. Binnen het winterbed moet de Maas, minstens in bepaalde delen opnieuw vrij kunnen meanderen, waarbij een dynamisch systeem met grind- en zandbanken ontstaat. Hierbij is ook een oplossing nodig voor het actuele sedimenttekort van grof zand en grind. Uitbreiding van de actueel sterk versnipperde oppervlakte grasianden binnen SBZ is noodzakelijk voor een duurzame instandhouding van de kenmerkende habitats en herstel van duurzame populaties van kwartelkoning, grauwe klauwier en boomkikker. Om een voldoende aandeel open valleivegetaties te behouden, is een aangepast maai- of begrazingsbeheer noodzakelijk. Hierdoor verhoogt ook het waterbergend vermogen van de vallei bij piekdebieten, waardoor het risico op overstromingen buiten het winterbed vermindert. Ook voor de actueel sterk versnipperde loofbossen is een uitbreiding van de oppervlakte binnen SBZ noodzakelijk. Hierbij wordt vooral ingezet op uitbreiding van de unieke hardhoutoibossen en wilgenvloedbossen.

Verbetering van de waterkwaliteit moet zorgen voor jaarrond gunstige condities voor stroominnende aquatische fauna en flora. Opheffen van migratiebarrières moet de vrije migratie toelaten van soorten als zalm, zeeprink en rivierprik. Daarnaast moeten ook natuurlijke beekmondingen hersteld worden zodat de visfauna terug kan migreren naar de zijbeken van de Maas. Ook voor habitats en soorten van de valleibiotopen is herstel van migratiemogelijkheden tussen de verschillende deelgebieden noodzakelijk.

Rivierlandschap

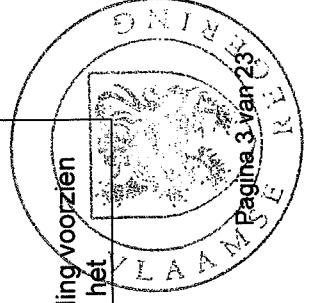
In het winterbed van de rivier zijn verschillende hydrologische zones te onderscheiden van lage naar hoge weerd tot hoogwaterrijke zones. Omwille van de morfodynamiek in het winterbed komen er verschillende habitattypen tot ontwikkeling afhankelijk van de plaats, de tijd en het gevoerde beheer.

Het habitatype 6120 kalkminnend grasland op droge zandbodem is een pioniersvegetatie gekoppeld aan de dynamische milieus waar zand en grindafzettingen plaatsvinden. Het voorkomen van het habitatype is sterk gebonden aan de rivierdynamiek en de afzettingen ter plaatse. Het is bij uitstek een habitatype van het ongestuwde deel van de rivier (ten zuiden van Maaseik); gezien de dynamiek van het habitatype kunnen een aantal locaties van het voorkomen van het habitatype niet weergegeven worden. Deze variëren deels in tijd en ruimte (afhankelijk van waar en wanneer piekdebieten door de rivier komen en materiaal afzetten). Vaak komt dit habitatype voor in complex met een ander graslandtype, met name 6510, laaggelegen schrale hooilanden.

Landschappelijk kan het rivierbed in verschillende deelgebieden ingedeeld worden. Enerzijds zijn er de oude grindwinningsgebieden of nieuwe natuurontwikkelingslocaties, Hochter Bampd, Negenoord-Kerkweerd, Bichterweerd, Maaswinkel, Maasbeemdergreend, Kollegreend. Deelgebieden 13, 12, deels 8 zijn rivierkundig heringericht zijn door nv De Scheepvaart ten behoeve van rivierveiligheid en natuurontwikkeling. In deze natuurontwikkelingsgebieden komen verschillende habitattypen in complex voor, mede dankzij de rivierdynamiek. Het betreft de wilgenvloedbossen, hardhoutoibossen, de voedselrijke zoomvormende ruigten, de laaggelegen schrale hooilanden en het kalkminnend grasland op dorre zandbodems. Aan de randen van oude grindplassen komen elementen van het habitatype 3270 voor. Afhankelijk van de rivierdynamiek en de beheerintensiteit kunnen de oppervlakten van de habitattypen binnen deze zones verschuiven en variëren.

De potenties voor bosontwikkeling van het type wilgenvloedbos en hardhoutoibos zijn hoog. Grotendeels liggen deze potenties echter buiten de SBZ. Voor de bossen is er in totaal zo'n toename voorzien van 80 ha voor het subtype zachthoutoibossen van 91E0 en hardhoutoibossen 91F0 die typisch zijn voor de Maas en tevens als leefgebied kan fungeren voor bever. Voor het eiken-haagbeukenbos is ondanks de kleine actuele oppervlakte geen uitbreiding in de doelstelling opgenomen, mede gezien de ligging van dit habitatype in een open landschap met schrale graslanden (6510). Het mesotrofe broekbos in het Vijverbroek kan nog toenemen met 40 ha door omvorming. Hier sluit de kwaliteitsverbetering van 3 ha trilveen (7140) en de noodzakelijke kleine uitbreiding door afgraven van opgehoogde deel van dit trilveen.

Voor de oevergebonden habitats als 3270 langs oevers van plassen wordt ook uitbreiding voorzien van in totaal 5 ha door omvorming. Deze plassen en oude Maasmeanders behoren tot het

habitattype van de eutrofe meren; een beperkte oppervlakte uitbreiding van 1 ha 3150 is opgenomen in de meer dynamische milieus komt op verschillende plaatsen in de deelgebieden het habitattype 6120 (kalkminnend grasland op dorre zandbodem) tot ontwikkeling. Het habitattype is gebonden aan de rivierdynamiek en het exacte voorkomen ervan is moeilijk te voorspellen. Een toename van 35 ha door omvorming, mede dankzij de uitgevoerde rivieringrepen is te verwachten.

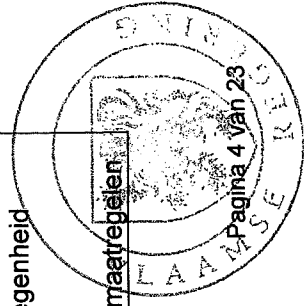
Binnen de SBZ zijn enkele kleine fragmenten van het habitat 3260 aanwezig in de zijbeken (Zanderbeek, Ifterbeek).

Daarnaast wordt de Maasvallei gekenmerkt door een open landschap, traditioneel in hooiland of graslandbeheer (Heppeneert, Elerweerd, deelgebieden 3 en 4). Veel bloemrijke graslanden zijn in de vallei echter omgezet naar akker en laagstamboomgaarden. De doelen worden hier grotendeels bepaald door de oppervlakte behoevende soorten zoals kwartelkoning. Hiervoor zijn in totaal 97 ha extra soortenrijke bloemrijke graslanden nodig, waarvan 44 ha van het habitattype 6510 9 ha 6430 en 44 ha RBB en dit door effectieve uitbreiding. Voor kwartelkoning worden deze graslanden best ontwikkeld in grote samenhangende oppervlakten, zoals in Heppeneert, Elerweerd en Bichterweerd (deelgebieden 3,4 en 12). Een toename tot 8 broedparen wordt vooropgesteld, waarbij het behoud van 1 broedpaar in deelgebied 11.

In het deelgebied 8 en 9 (Maaswinkel en Leut) worden eveneens de potenties voor 6510 ontwikkeld, aansluitend bij de reeds goed ontwikkelde graslanden (DG 8 : 21 ha + DG 9 34 ha toename). Naast 5 ha verbetering van het leefgebied voor boomkikker, profiteren hier ook kamsalamander en poelkikker van. Voor de kleine modderkruiper is behoud vooropgesteld in de actuele lokaties (deelgebieden 7, 8 en 11).

Grauwe klauwier komt actueel voor met 0-1 broedpaar in de Maasvallei. Doordat de soort mee profiteert van de maatregelen voor oppervlaktetoename en kwaliteitsverbetering van 6510,6120, 6430 en de doelen voor boomkikker is een toename tot 3-4 broedparen te verwachten. Gezien de zeer beperkte populatie worden alle gebieden waar de soort recent voorkomt als essentieel beschouwd (G-IHD). De gebieden Leut, Maaswinkel en Kerkeweerd zijn de meest potentiële gebieden voor de grauwe klauwier en liggen allen binnen SBZ. Geschikt leefgebied voor een koppel bestaat uit complex van min 5 - 10 ha geschikt leefgebied met onder meer glanshaverhooilanden (6510-hu), 6430, bloemrijke hooilanden, extensief begraasde vegetaties en/of verruigde kruiden- en insectenrijke percelen. Het leefgebied van grauwe klauwier heeft een ruim en gevarieerd aanbod aan grotere insecten, bloemrijke percelen, voldoende rustige uitkijkposten en broedgelegenheid (doornig struweel van braam, meidoorn of sleedoorn).

Visdief is een soort die actueel met 4-6 broedparen in de deelgebieden 12,11 en 8. De maatregelen

voor 6230, 3270 en 3510 dragen bij tot behoud van het leefgebied van de soort. Wegens het behoud van het areaal (G-IHD) van deze soort in Vlaanderen vervult de populatie langs de Maas een belangrijke functie. Deze sluit aan bij de broedparen aan de Nederlandse zijde (sterneneiland in Stevensweert).

Binnen het rivierlandschap van de Maas zijn er soorten, die voor hun habitat gebonden zijn aan zowel de rivier (buiten SBZ) als het winterbed (Binnen SBZ). Het zijn de soorten bever, otter, bittervoorn, rivierrombout en rivierdonderpad.

Voor bever is minimaal behoud van het huidig aantal exemplaren opgenomen. De bever profiteert mee van de uitbreiding van de bosoppervlakte in het winterbed. Voor de soort otter, die momenteel waarschijnlijk niet meer voorkomt, is de Maas een verbingsgebied tussen de Waalse en Nederlandse kernpopulaties met het oog op areaaluitbreiding, via verbetering van de kwaliteit van het leefgebied.

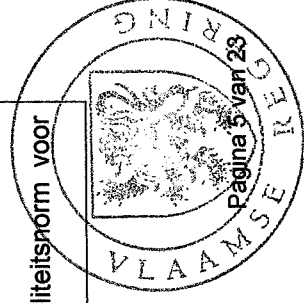
Voor bittervoorn is behoud van de actuele populaties opgenomen.

Voor rivierrombout is het einddoel de ontwikkeling van een metapopulatie verspreid over de deelgebieden 3, 4, 8, 9, 12 en 13. Actueel worden er regelmatig verschillende imago's vastgesteld.

Voor de rivierdonderpad is een verbetering leefgebied tot doel gesteld.

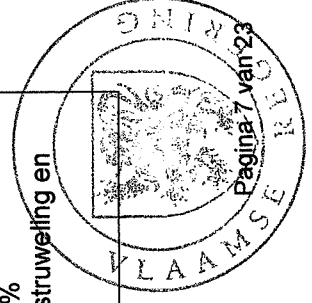
Voor de riviergebonden habitattypen en soorten wordt over de volledige loop van de Grensmaas een lokaal goede staat van instandhouding nagestreefd. Dit impliceert **herstel van een dynamisch riviersysteem** met:

- natuurlijke stromings- en waterpeildynamiek
- natuurlijke erosie-sedimentatiedynamiek
- natuurlijk afvoerregime
- voldoende brede bedding met sedimentaanbod en gevarieerde substraatsamenstelling
- voldoende aan de richtwaarden voor oppervlaktewaterkwaliteit 'zeer grote rivier (7°)' conform Besluit van de Vlaamse regering dd. 21 mei 2010 voor wat betreft de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren, waterbodems en grondwater: grenswaarde zeer goede en goede ecologische toestand
- grens voor opgeloste zuurstof tussen goed en zeer goed van de milieukwaliteitsnorm voor oppervlaktewater in functie van de vissoorten

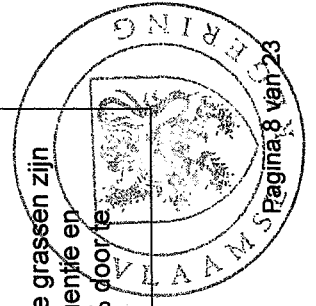

Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
Habitat	doel	Toelichting	Doel
3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	↑	<p>Doel: Actueel: 1 ha in deelgebied 11</p> <p>Toename + 1 ha door omvorming, in de deelgebieden 11, 6, 7, 8</p> <p>Einddoel: 2 ha</p>	<p>↑</p> <p>Toelichting</p> <p>Doel: Goed ontwikkelde waterplassen met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helder water (afname van de concentratie zwevende stof). • Helder, matig nutriëntenrijk (niet hypertroof) water met een matige stikstof- en fosforconcentratie en een min of meer neutrale tot matig alkalische pH• er dient minstens één sleutelsoort abundant aanwezig te zijn. • fytoplankton: doorbreken van cyanobacteriënbloei • macrofyten: uitbreiding van de submerse vegetatie en het terugdringen van exotendominantie.
3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitriche-Batrachion	↑	<p>Doel: Actueel: voorkomen van individuele habitatvlekken in de beekmondingen van de Zanderbeek, Ifterbeek</p> <p>+ toename door omvorming en herstel van het habitat door verbetering van de habitatkwaliteit.</p>	<p>↑</p> <p>Doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herstel van het dynamisch riviersysteem (zie hoger) • Minstens 1 sleutelsoort frequent aanwezig • Helder water en beperkte beschaduwing • Hooguit matig eutroof water met een lage stikstof- en fosforconcentratie, lage concentratie bestrijdingsmiddelen en lage sedimentvracht. Natuurlijke beekstructuur (meandering, afwisseling sedimentfracties, ...).

<p>3270 Rivieren met slikoever met vegetaties behorend tot het <i>Chenopodietum rubri</i> p.p. en <i>Bidenton</i> p.p.</p>	<p>↑</p>	<p>Doel: Actueel: 14 ha aanwezig binnen SBZ in de deelgebieden 3,4,6, 7, 8, 10, 11, 12 en 13. Toename + 5 ha door omvorming in de deelgebieden 11,3, 4, 12, 8 en 13 Einddoel: 19 ha</p>	<p>↑</p> <p>Doel: • sterk schommelende waterpeilen in de plassen voor behoud van voldoende dynamiek • minder dan 30% breukstenen • minstens 4 sleutelsoorten aanwezig • onverstoorde sedimentafzetting • goede waterkwaliteit</p>
<p>6120 Kalkminnend grasland op dorre zandbodem</p>	<p>↑</p> <p>Doel: Actueel: 61 ha aanwezig in de deelgebieden 2, 3, 4, 6, 8, 9, 13 Toename + 35 ha door omvorming in de deelgebieden 3, 4, 8, 9, 12 en 13., Einddoel: 96 ha</p>	<p>↑</p>	<p>Doel: Goed ontwikkelde vegetaties gekenmerkt door: • voldoende rivierdynamiek • voldoende aanbod aan standplaatsen van hoge grind- en zandafzettingen • frequente generatie of terugzetting van het habitat • voldoende openheid en structuurvariatie in de vegetatie • samenhangende oppervlakten habitat binnen het stroombed van de Grènsmas • buffering tegen aanrijking: eutrofiëring dient zoveel mogelijk beperkt te worden • minstens 4-7 sleutelsoorten aanwezig • minder dan 30% vergrassing, 10% ruderalisering, 5% verbossing/verstruweling en 10% verbraming</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • instellen van een voldoende graasdruk en/of natuurlijke overstromingen. • voldoende beheer is nodig om vergrassing, vervilting, verstruweling tegen te houden.
6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones Subtype 6430_nr natte ruigten Subtype 6430_hw verbond van harrig wilgenroosje Subtype 6430_bz nitrofiële boszomen met minder algemene plantensoorten	↑	<p>Doel:</p> <p>Actueel: 28 ha aanwezig in de deelgebieden 1, 6, 8 en 11.</p> <p>Toename + 9 ha voor leefgebied kwartelkoning in de deelgebieden 3, 4 en 12</p> <p>Einddoel: 37 ha.</p>	↑	<p>Doel:</p> <p>Goed ontwikkelde vegetaties gekenmerkt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • goede waterkwaliteit in dynamisch riviersysteem • periodieke overstromingen in ongestuwd deel; • natuurlijke erosie- en sedimentatieprocessen • beperken invloed van eutrofiëring • weren van invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien)
6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) Subtype_huk kalkrijk kamgrasland Subtype_hus glanshaverhooilanden	↑	<p>Doel:</p> <p>Actueel: 64 ha in deelgebieden 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13.</p> <p>Doel: toename van 63 ha in de deelgebieden 1, 8, 9, 12, 4 en 3, met richtwaarde voor uitbreiding 33 ha.</p> <p>Hiervan is 1 ha in functie van leefgebied Boomkikker in deelgebied 9</p> <p>Hiervan is 44 ha in functie van leefgebied</p>	↑	<p>Doel:</p> <p>Goed ontwikkelde schrale vegetaties, gekenmerkt door grote samenhangende oppervlakten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • graslanden die niet aangerijkt worden, niet behandeld worden met herbiciden, en gebufferd zijn tegen externe invloeden. • hoge grassen, middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig aanwezig met een frequentie en bedekking van sleutelsoorten >70% door te

		<p>kwartelkoning in deelgebieden 12, 4 en 3.</p> <p>Einddoel: 127 ha</p>	<p>maaien</p> <ul style="list-style-type: none"> • lemige tot zandlemige bodem • occasionele overstromingen • minstens 7 sleutelsoorten aanwezig • minder dan 10% verruiging • oude gerijpte permanente graslanden zijn van belang
<p>7140 Overgangs- en triveen Subtype 7140_meso</p> <p>mineraalarm circum-neutraal overgangsveen</p>	<p>=</p>	<p>Doel: Actueel: 3 ha in deelgebied 1 (Vijverbroek)</p> <p>Minimaal behoud, maar kwaliteitsverbetering</p> <p>Einddoel: minimaal 3 ha</p>	<p>Doel: Goed ontwikkelde laagveenvegetaties met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • natuurlijke waterhuishouding met grondwaterstanden schommelend rond het maaiveld • 50% drijfslaag en > 10% open water • minder dan 30% boom-of struikopslag in het habitat • buffering tegen externe invloeden

<p>9160 Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het Carpinion betuli</p>	<p>↑</p>	<p>Doel: Actueel: 1 ha in deelgebied 8 Behoud van de actuele oppervlakte Einddoel: 1 ha</p>	<p>Doel: Zorgen voor goede structuur met verschillende groeiklassen, voldoende dood hout en voorzien van mantel- zoomvegetaties. De bossen zijn gebufferd tegen externe invloeden zodat de bedekking en het aantal sleutelsoorten kunnen toenemen.</p>
<p>91E0 * Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) subtype 91E0_meso mesotrofe eizenbroekbossen subtype 91E0_eutr – ruigt-eizenbossen</p>	<p>↑</p>	<p>Doel: Actueel: 22 ha in deelgebied 1 Einddoel: 62 ha met als richtwaarde voor bosuitbreiding 31 ha</p>	<p>Doel: De ecologische bosfunctie primeert en alle beheerregpen zijn gericht op de ontwikkeling en substantiële verbetering van dit habitattype:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gevarieerde bosstructuur met veel open plekken, voldoende dood hout en sleutelsoorten • herstel van een voor dit habitattype gunstige waterhuishouding (kwantitatief en kwalitatief) • ontwikkeling van structuurrijke bosranden • buffering tegen externe invloeden • tegengaan verzuuring en interne eutrofiëring door creëren gunstige hydrologie • herstel kwelzones

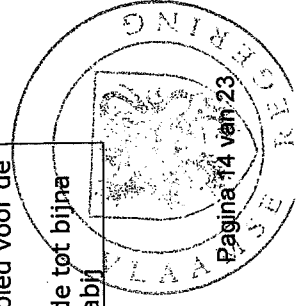
<p>91E0 * Alluviale bossen met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) subtype 91E0_wvb wilgenvloedbos</p>	<p>↑</p> <p>Doel: Actueel: 33 ha in deelgebied en 7, 8, 9, 11, 12, 13 Toename + 5 ha door omvorming in deelgebieden 13, 12, 11, 9, 8, 7, 3 Einddoel: 38 ha</p>	<p>↑</p> <p>Doel: De ecologische bosfunctie primeert en alle beheeringrepen zijn gericht op de ontwikkeling en substantiële verbetering van dit habitatype:</p> <ul style="list-style-type: none"> • herstel dynamisch riviersysteem (zie hoger) gevarieerde bosstructuur met veel open plekken, voldoende dood hout en sleutelsoorten • ontwikkeling van structuurrijke bosranden • streefdoel is 6 ha/km
<p>91F0 Gemengde oeverformaties met <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> en <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus</i></p>	<p>↑</p> <p>Doel: Actueel: 8 ha in deelgebied 8, 13 Er wordt 50 ha toename voorzien met als richtwaarde voor bosuitbreiding van 31 ha verspreid over de verschillende deelgebieden 8,9 en 13, waarbij er gestreefd wordt naar een 3-4 tal kernen van 15 ha. Einddoel: 58 Het bostype kan ontwikkelen door successie vanuit de wilgenvloedbossen (91E0) op de minder dynamische standplaatsen van het winterbed.</p>	<p>↑</p> <p>Doel: De ecologische bosfunctie primeert en alle beheeringrepen zijn gericht op de ontwikkeling en substantiële verbetering van dit habitatype:</p> <ul style="list-style-type: none"> • herstel dynamisch riviersysteem (zie hoger) • ongestoorde leemhoudende bodems • gevarieerde bosstructuur met veel open plekken, voldoende dood hout en sleutelsoorten • vermijden van verstoring strooisellaag • ontwikkeling van structuurrijke bosranden

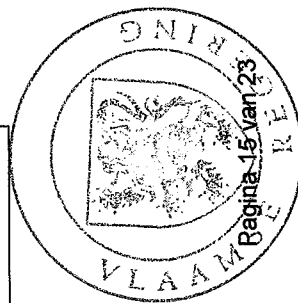
Populatie doelstelling		kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
Soort	doel	Toelichting	doel
Kamsalamander - Triturus cristatus	↑	<p>Doel: Actueel: aanwezig in deelgebied 9</p> <p>Einddoel: creëren van twee duurzame populaties in Maaswinkel (Deelgebied 9) en Leut (Deelgebied 8) van elk >50 adulte dieren en >50 larven of eieren verdeeld over minstens 3-5 voortplantingspoelen die in verbinding staan met elkaar.</p>	<p>↑</p> <p>Doel: Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • waterbiotoop met natuurlijke visstand en goede waterkwaliteit in de plassen • behoud en versterken van kleinschalig landschap met ruigtevegetaties (rbbhf), bloemrijke graslanden (rbbhu), struwelen (rbbsp), houtwallen, bosranden en braamstruwelen • aansluiting van landbiotoop bij voortplantingsbiotopen.
Kleine modderkruiper - Cobitis taenia	=	<p>Doel: Actueel: voorkomend in deelgebied 7, 8 en 11.</p> <p>Einddoel: Minimaal behoud van de bestaande populaties: gemiddeld over heel de plassen 1,80 individuen / 100 m met een maximum van 66.67 individuen / 100 m bij de ondiepe verbindingzones (De Vocht, A. 2006, Lock e.a. 2008).</p>	<p>↑</p> <p>Doel: Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paaihabitat, bestaande uit ondiepe traag stromende tot stilstaande, heldere en zuurstofrijke wateren met zandig substraat • Opgroeihabitat bestaande uit heldere en zuurstofrijke wateren met dikke silblaag • Geen migratiekneelpunten • Geen zware organische belasting met aanhoudende zuurstoftekorten <p>bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitatype 3260 inzake zuurstofgehalte • aanwezigheid van dood hout/grote stenen/submerse vegetatie, waarin de soort vrij</p>

				kan migreren.
<p>Boomkikker - <i>Hyla arborea</i></p>	↑	<p>Doel: Actueel: voorkomend in deelgebied 9</p> <p>+ 5 ha extra leefgebied, bestaande uit 1 ha 6510 (deelgebied 8) en 4 ha struweel en poelen, aansluitend bij actueel leefgebied (deelgebied 9)</p> <p>Einddoel: creëren van een twee duurzame populaties in Maaswinkel (deelgebied 9) en Leut (deelgebied 8) met elk 200 roepende mannetjes en talrijke eiklonpen verspreid over minstens 3-5 voortplantingspoelen.</p> <p>Er kunnen wel fluctuaties in de populatie ontstaan door het dynamische milieu van de Maas (vb. overstromingen) waarin ze leven.</p>	↑	<p>Doel: Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, bestaande uit:</p> <p>Qua waterbiotoop (voortplantingsbiotoop):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het creëren van visvrije waterpartijen. Minimum 5 kleine (<100m²) of 2 grote plassen (>100m²) per populatie. • Het streven naar waterpartijen met voldoende oppervlakte open water en gevarieerde ondergedoken en drijvende watervegetaties. <p>Qua landbiotoop: behoud en versterken van kleinschalig landschap met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ruigtevegetaties (rbhbf), bloemrijke graslanden (rbphu), struwelen (rbbsp), bosranden en braamstruwelen • aansluiting van landbiotoop bij voortplantingsbiotopen. <p>Qua corridors:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creatie of optimalisatie van functionele corridors

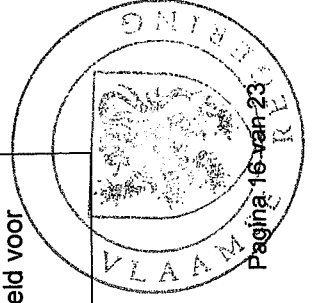
			via hagen, houtkanten, bloemrijke graslanden, poelen tussen Maaswinkel en Leut
			De uitbreiding van leefgebied voor boomkikker is tevens positief voor de grauwe klauwier in Maaswinkel.
Poelkikker - Rana lessonae	↑?	<p>Doel: Actueel: voorkomend in deelgebied 9 (Maaswinkel)</p> <p>Onduidelijke toekomst voor deze soort aangezien ze zich momenteel in een kritische toestand bevindt. Elke externe negatieve invloed kan momenteel leiden tot het uitsterven van deze soort. Bovendien is hybridisatie ook een probleem.</p> <p>Einddoel: Verbetering leefgebied</p>	<p>Doel: Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kleine poelen gevoed met regenwater, met lage trofiegraad
Rivierrombout - Gomphus flavipes	↑	<p>Doel:</p> <p>Actueel: er worden regelmatig verschillende imago's vastgesteld</p> <p>doel: verbetering leefgebied binnen de deelgebieden 3, 4, 8, 9, 12 en 13</p>	<p>Doel:</p> <p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bloemrijke insectenrijke graslandenherstel • dynamisch riviersysteem (zie hoger) • zorgen voor gevarieerde biotoopstructuur via verbreding zomerbed wat leidt tot aanwezigheid van zand en in mindere mate grindstranden als habitat voor uitsluitende larven • zorgen voor gevarieerde biotoopstructuur (afgewisseld zonnige open plaatsen, ruigten en struwelen) als rust en jachtgebied voor de volwassen dieren • aanwezigheid van traag stromende tot bijna stilstaande delen van de rivier, nabij

				<ul style="list-style-type: none"> zandbanken en in zijgeulen beperken golfslag van gemotoriseerde pleziervaart.
<p>Rivieronderpad - Cottus gobio</p> <p>Recent is ontdekt dat de soort bestaat uit twee soorten: C. perifretum (rivieronderpad) en C. rhenanus (beekonderpad). In de Grensmaas komt de Cottus perifretum voor. De doelstellingen zijn opgemaakt voor Cottus perifretum.</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: plaatselijk aanwezig binnen SBZ.</p> <p>doel: verbetering leefgebied</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door:</p> <ul style="list-style-type: none"> herstel van het dynamisch riviersysteem (zie hoger) extra leefgebied onder vorm van oeverzones opheffen migratieknelpunten. <p>bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitattype 3260 inzake zuurstofgehalte</p>
<p>Europese bever - Castor fiber</p>	=	<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: aanwezig in deelgebieden 13, 8, 12, 11</p> <p>Einddoel: Minimaal behoud van het huidige aantal exemplaren in de Maasvallei</p> <p>De soort profiteert mee van uitbreiding van habitattype 91E0 en 91F0.</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied in een natuurlijk en dynamisch riviersysteem, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> natuurlijke rivieroever met hierlangs voldoende bomen en bossen geen migratieknelpunten; rustgebieden rond beverbuurten gebruik van bevervriendelijke rattenvallen. enkel ruimen van omgevallen bomen indien noodzakelijk voor de veiligheid.

<p>Otter - Lutra lutra</p>	<p>↑</p>	<p><u>Doel:</u> Actueel: niet meer voorkomend, enkel zwervende individuen Einddoel: de SBZ als verbingsgebied tussen de Waalse en Nederlandse kernpopulaties met het oog op areaaluitbreiding, via verbetering van de kwaliteit van het leefgebied</p>	<p>↑</p>	<p><u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied met grote verscheidenheid aan water- en visrijke gebieden met een netwerk van rivieren, beken, sloten, vijvers, laagveengebieden en natte valleigraslanden met structureel rijke oevers en oeverbegroeiing, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • goede waterkwaliteit • terugschroeven van de biobeschikbaarheid van toxische contaminanten residuen • bestrijdingsmiddelen, zware metalen, ...); • herstel van visbestanden • instandhouding en herstel van het winterbed van de Maas en van natuurlijke overstromingszones langs beken en begeleidend landbiotoop, met bijzondere aandacht voor een ruim aanbod aan geschikte dagruistplaatsen: moeraszones, dichte en uitgestrekte struwelen, burchten (das, vos, ...); • ontsnipperen oppervlaktewateren en wegwerken van migratieknelpunten • ontwikkeling van veilige passages ter hoogte van verkeersinfrastructuur; • geen fuikenvisserij en ottervriendelijke rattenvalen
<p>Bittervoorn - Rhodeus sericeus amarus</p>	<p>=</p>	<p><u>Doel:</u> Actueel: voorkomend in deelgebieden 11, 3, 6, 13 Geen extra oppervlakte leefgebied nodig maar wel verbetering van de kwaliteit van het leefgebied: goede waterkwaliteit met uitgestrekte zoetwatermosselvelden Einddoel: Minimaal behoud van de bestaande</p>	<p>↑</p>	<p><u>Doel:</u> Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied in een natuurlijk en dynamisch riviersysteem, oude rivierarmen en Maasplassen. Geen bijkomende kwaliteitsvereisten dan deze die eerder reeds werden gesteld voor habitattypes 3150, 3260 en 3270</p>

--	--	--	--	--

populaties.

Populatie-doelstelling		kwali-teit-sei-sen aan de leef-ge-bie-den	
Vogels	doel	Toe-lich-ting	Toe-lich-ting
Kwartelkoning – <i>Crex crex</i>	↑	<p>Doel: Actueel 1 bp (in deelgebied 11)</p> <p>Toename met 7 bp in deelgebieden 12, 3 en 4</p> <p>Einddoel: 8 bp.</p> <p>Dit veronderstelt in deelgebieden 3, 4, 12 en 11 een leefgebied van 130 ha. Dit houdt een uitbreiding in van 9 ha 6430 en van 88 ha soortenrijke bloemrijke graslanden, waarvan 44 ha 6510 en 44 ha RBB bovenop de reeds actuele oppervlakten (41 ha).</p>	<p>Doel: Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grote, open gebieden met ononderbroken zicht over meer dan 200 m; • overwegend vochtige, extensief beheerde onbemeste bloemrijke graslanden, met relatief hoog gras en deels droge bodem; • grote delen van grasland niet drassig of geïnundeerd na mei; broedplaats met 20% aan planten van vochtige tot licht moerassige bodem en 80% aan hoge grassen (hooiland); • maaien van vegetatie uitstellen tot na het broedseizoen d.w.z. tot na augustus; • geen begrazing, tenzij extensief • vermijden van verstoring

II. Prioriteiten

1. Grensoverschrijdende afstemming

Nederland en Vlaanderen hebben beide delen van de Maasvallei aangewezen als Natura 2000-gebied of Speciale Beschermingszone (SBZ). Daarnaast moeten zowel Vlaanderen als Nederland werken aan de implementatie van de Kaderrichtlijnwater op dit gemeenschappelijk traject van de Grensmaas.

In het kader van het overleg tussen Vlaanderen en Nederland (Vlaams Nederlandse Bilaterale Maascommissie) is vastgesteld dat de invulling van Natura2000 aan beiden zijden van de grens anders wordt aangepakt. Voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water is afstemming en samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland noodzakelijk. Dit vergt gezamenlijk afgestemde maatregelen qua waterkwaliteit, maatregelen op het niveau van de kwaliteit van het leefgebied, maatregelen om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te realiseren, maatregelen voor een natuurlijke dynamische rivier (overstromingsdynamiek, hoeveelheden grind- en zandfracties, ...). De uitwerking ervan past in het kader van de beslissing van de VNBM (najaarsvergadering 17 november 2011) om de betrokken partijen (Waterschap, NL provincie, Rivierbeheerders, EL&I en ANB) bij elkaar te roepen om een stappenplan te ontwikkelen t.a.v. de verdere uitwerking van de lange termijn aanpak (gezamenlijk grensoverschrijdend beheer).

Om tot een optimale afstemming te komen dient in eerste instantie aan Vlaamse zijde het zomerbed van de rivier opgenomen te worden als speciale beschermingszone. Deze is in tegenstelling tot het Nederlandse deel van de rivier niet aangewezen als SBZ, hoewel er instandhoudingsdoelen moeten geformuleerd worden voor de betrokken habitats en soorten van de rivier. In een tweede stap kan gekomen worden tot een grensoverschrijdend en gemeenschappelijk 'beheerplan' voor Natura2000 en KRW. Aan Vlaamse zijde hebben de nv. De Scheepvaart en het ANB reeds overleg gevoerd over het opnemen van doelen voor de rivier zelf. Binnen België dient er ook een afstemming te gebeuren met Wallonië aangezien stroomopwaarts immers de basis gelegd wordt voor de kwaliteit stroomafwaarts.

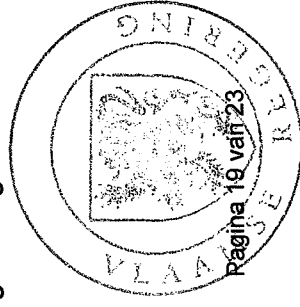
2. Een dynamische rivier met een goede waterkwaliteit, natuurlijk hydrologisch regime en sedimentlast.

De mogelijkheid om de instandhoudingsdoelstellingen in het rivierbed van de Maas te realiseren, is gekoppeld aan de rivierdynamiek en de kwaliteit van de rivier. Criteria die van belang zijn, betreffen onder meer: de waterkwaliteit, de afvoer, de silblast, het zuurstofgehalte, watertemperatuur, lozingen, calamiteiten ed., de beddingmorfologie, de afvoerschommelingen bij laagwater, de piekdebieten, de stroomsnelheden, de vuilvracht, ...

In het kader van het stroomgebiedbeheerplan voor de Maas (2010-2015) zijn er voor de speciale beschermingszones gebiedsgerichte doelstellingen geformuleerd. Voor de Maas zijn deze doelstellingen:

Doelstelling 1: Instandhouding en herstel van de natuurlijke waterhuishouding ter hoogte van de SBZs.

Doelstelling 2: Instandhouding, herstel of ontwikkeling van een zo natuurlijk mogelijk waterpeilregime.

Doelstelling 3: Strengere doelstellingen (zeer goede ecologische toestand volgens decreet Integraal Waterbeleid of bijzondere milieukwaliteitsnormen volgens het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid) inzake waterkwaliteit

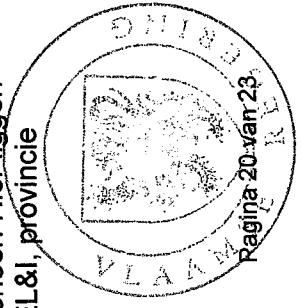
Doelstelling 4: Behoud en ontwikkeling van voldoende natuurlijke stromingsdiversiteit, dieptevariatie en erosieprocessen binnen de bedding
Doelstelling 5: Opheffen van de vismigratieknel punten op de prioritaire waterlopen
Doelstelling 6: Uitbreiding oppervlakte habitat conform de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsdoelstellingen per Speciale Beschermingszone

Indien de doelstellingen uit het stroomgebiedbeheerplan voor de Maas gerealiseerd worden, dan is reeds invulling gegeven aan de kwaliteitseisen van de riviergebonden habitats en soorten. Dit kan door samenwerking met de rivierbeheerders in de verschillende landen en landsdelen. Om deze doelstellingen te realiseren zijn de volgende inspanningen nodig:

1. Ter hoogte van de SBZ moet de natuurlijke waterhuishouding in stand gehouden worden of hersteld worden. Het peilbeheer wordt optimaal afgesteld op de beoogde natuurdoelen
2. Er wordt een zo natuurlijk mogelijk waterpeilregime gerealiseerd dat geschikte milieucondities voor de betrokken habitats en soorten van het SBZ realiseert
3. De milieukwaliteitsnormen voor de betrokken waterlichamen van de Grensmaas worden conform de milieukwaliteitsnormen afgestemd op de betrokken habitats en soorten van het habitatrictijgebied. Momenteel geldt voor instandhouding van de vissoorten voor opgeloste zuurstof de grenswaarde tussen zeer goed en goed. In overeenstemming met de andere oeverstaten moet nagegaan worden of strengere milieudoelstellingen nodig zijn voor de stroominnende visfauna (bv. temperatuur). Voor habitattypen 3260 gelden de voorgestelde strengere kwaliteitseisen tussen de zeer goede en goede ecologische toestand voor stromende en stilstaande wateren.
4. Binnen de bedding moeten de natuurlijke stromingsdiversiteit, dieptevariatie en erosie- en sedimentatieprocessen hersteld worden zodat er voldoende kwalitatief leefgebied is voor de verschillende vissoorten met elk hun eigen habitatvereisten. Hiervoor is ook een voldoende hoog aandeel waterplanten noodzakelijk in de bedding: dit vergt een aangepast ruimings- en onderhoudsbeheer (onderhoudsruimingen waar mogelijk achterwege laten, of elders spreiden in tijd en ruimte)
5. De vismigratieknel punten moeten over heel het traject van de Maas opgelost worden, zodat vissen terug vrij kunnen migreren vanaf de monding tot aan de bovenlopen. De Grensmaas is aangemeld bij Europa voor deze doelstelling en ook aangeduid op de prioriteitenkaart voor de Benelux-vismigratie
6. Uitbreiding van de oppervlakte habitat conform de GIHD en de SIHD. In een aantal gevallen is de habitatuutbreiding reeds voorzien voor de komende planperiodes zoals voor het eiken-iepenbos langs de Maas na uitvoering van het Grensmaasproject.

De maatregelen in het bekkenbeheerplan voor de Maas zijn gerealiseerd of in ontwikkeling.

Momenteel zijn de totale N en P fracties in het water nog een specifiek knelpunt, evenals het tekort aan sediment en de laagwaterafvoeren en onnatuurlijke peilschommelingen. Voor het natuurlijke afvoerregime is Vlaanderen afhankelijk van het bovenstrooms gevoerde beheer. Hier liggen optimalisatiemogelijkheden die momenteel worden onderzocht. Verdere afspraken met de verschillende rivierbeheerders, ANB, EL&I, provincie Nederlands Limburg, ... zijn hieromtrent nodig. De VNBM kan hierin sturend optreden.

3. Herstel leefgebied kwartelkoning

Voor de ontwikkeling van gunstig leefgebied is herstel en uitbreiding van bloemrijke vochtige graslanden, in combinatie met ruigten noodzakelijk. De potenties om deze doelstelling te realiseren ligt in het open landschap van Bichterweerd tot Heppeneert,

Voor herstel van het leefgebied van kwartelkoning dient de oppervlakte graslanden (type 6510) en ruigten (type 6430) uitgebreid te worden en in één complex ontwikkeld te worden. In de locatie Heppeneert dient het contact met de rivier verbeterd te worden, de steile oevers verlaagd te worden en resterende breukstenen verwijderd te worden. Reeds bestaande stroomgeulen kunnen terug ingeschakeld worden. Voor dit landschap dient ook rekening gehouden te worden met de cultuurhistorische waarden van het landschap.

Herstel van het leefgebied dient te gebeuren door overleg met de betrokkenen: rivierbeheerder, gemeente, plaatselijke landbouwers, het ANB, de terreinbeherende instanties, project Maasvallei.

4. Herstel laagveen in deelgebied 1

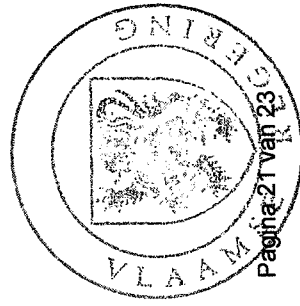
Het Vijverbroek (deelgebied 1) is gelegen in een oude Maasmeander, waar een venige zone voorkomt. Op deze veenlaag komen de habitattypen 91E0 en 7140 voor. Voor het herstel van drijfvegetaties is het noodzakelijk open water te creëren. Dit kan enerzijds door het uitgraven van waterpartijen op voormalige turfkuilen, het afgraven van het opgevlude deel van de drijfijl of anderzijds in nieuw te graven veenkuilen. Overleg met de terreinbeherende vereniging en de gemeenten is nodig om deze inspanning te realiseren.

5. Herstel amfibieënpopulaties

Er moeten op korte termijn inspanningen geleverd worden voor het herstel van boomkikker en poelkikker in Deelgebied 9 (Maaswinkel, actueel laatste relictpopulatie) en deelgebied 8 (Leut, voormalig leefgebied). Dit omvat herstel of aanleg van geschikte voortplantingsbiotopen (vegetatierijke poelen) en herstellen of uitbreiden van landbiotoop, bestaande uit glanshaverhooilanden (6510_hu), ruigten (6430), regionaal belangrijke biotopen (rbbkam), struweel (rbbsp), poelen en houtkanten. Binnen de SBZ is een corridor van kleine landschapselementen en aanleg van geschikte poelen (step-stone) noodzakelijk in deelgebied 9 (van Maaswinkel tot dicht tegen Maesbeemdergreend) en deelgebied 8 (van Maesbeemdergreend naar de poelen van Leut).

Voor de boomkikker kan het voortplantingsbiotoop grotendeels gerealiseerd worden op gronden van terreinbeherende verenigingen of particulieren. Hierbij moet wel rekening gehouden te worden met het veiligheidsaspect van het mijnverzakkingsgebied. Landbiotoop en functionele verbindingen zullen deels op gronden van derden gerealiseerd moeten worden. Om het herstel van landbiotoop, verbindingen en nieuwe voortplantingsplaatsen te realiseren zal een samenwerking met gemeente en private eigenaars gezocht moeten worden

6. Duurzaam beheer in de verschillende deelgebieden

Binnen het rivierlandschap zijn de habitats geen statisch gegeven, maar juist een dynamisch gegeven. De rivier zorgt ervoor dat ze ergens kunnen ontstaan (bv. door afzetting) of terug verdwijnen door erosie. Door succesbeheer zal het ene habitattype overgaan in een ander habitattype (bv. van een ruigte over een wilgenstruweel tot een hardhoutoobos). Via procesbeheer streeft men naar een natuurlijk rivierlandschap met een mozaïek van pioniersvegetaties, graslanden en ruigten en loofbos. Hierbij zorgen natuurlijke rivierdynamiek en extensieve begrazing voor een voldoende hoog aandeel open habitats. Naast procesbeheer is ook patroonbeheer nodig voor het instandhouden en de ontwikkeling van schrale graslanden (6510). Voor de uitbreiding van 18 ha van dit habitattype is overleg nodig met de rivierbeheerders, de private eigenaars, de plaatselijke landbouwers en de terreinbeherende instanties

Het opmaken van een geïntegreerd beheerplan (rivierbeheer en natuurbeheer) is wenselijk voor alle deelgebieden en niet in het minst voor die locaties waar maatregelen door de rivierbeheerder zijn uitgevoerd zoals Hochter Bampd, Herbricht, Mzenhoven, Kerkeweerd-Negenoord, Bichterweerd. De VNBm kan hierin het voortouw nemen.

De Grensmaas is essentieel voor het habitattype 91F0. Dit habitattype komt voor op leemgronden, die sporadisch overstromen. Bodemvormende processen zijn essentieel voor de ontwikkeling van dit habitattype. Begrazing van potentiële locaties is in eerste instantie dan ook niet aangewezen, tenzij over zeer grote beheereenheden (>1000 ha) kan gesproken worden met lage graasdensiteiten. Dit type zal zich onder meer ontwikkelen uit wilgenstruwelen. Deels zijn deze actueel opgenomen als het type 91E0_sf. Dit betekent dat de oppervlakte 91E0_sf kan afnemen ten gunste van 91F0.

Voor instandhouden van het leefgebied van kwartelkoning (45% bloemrijke graslanden 45 % 6510 en beperkt 10 % 6430) zal het beheer soortgericht dienen te zijn: maaien met late maaidatum eventueel aangevuld met en Boomkikkerextensieve begrazing.

Duurzaam beheer van de habitats en soorten vergt ook een sturing en afstemming van de recreatiedruk, de kayakvaart op de Maas en de visserij. Het project Maasvallei neemt initiatieven tot afstemming rond visserij. De problematiek van de kayakvaart wordt behandeld in de VNBm. Het protocol tussen ANB en de gemeente Kinrooi (2009) voorziet in een sturing van de recreatie in deelgebied 11.

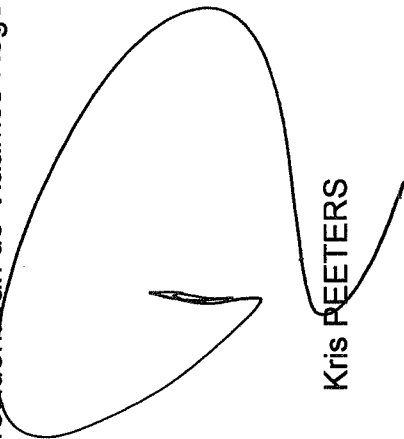
De toegankelijkheid van de nieuwe natuurterreinen kan geregeld worden in de toegankelijkheidsreglementering bij opmaak van een beheerplan. Hierbij kan dan rekening gehouden worden met verstoringsevoelige soorten zoals kwartelkoning, visdief en otter.

Problematisch in grote riviersystemen is de bestrijding van invasieve exoten zoals reuzenbalsemien en Japanse duizendknoop. Het probleem doet zich nu enkel zeer lokaal voor. Als tijdig en snel kan gereageerd worden is verdere verspreiding van de exoten tegen te houden. De rivierbeheerder in samenspraak met de terreinbeherende vereniging en ANB dienen deze problematiek zo spoedig mogelijk op te pakken. Aardpeer kan door begrazing onderdrukt worden.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200037 Uitenwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

